

Människor i nöd

Hans Caldaras

Artist, författare och debattör. Pedagog och föreläsare på Forum för levande historia.
E-post: Hans.Caldaras@gmail.com.

Sedan något år tillbaka har det kommit romer och icke romer från Rumänien, Bulgarien och andra östeuropeiska länder till Sverige. De flesta hoppas få ett tillfälligt jobb. Men inser snabbt att det kan man glömma. De kan inte språket, och många har dålig utbildning, om någon alls. Det enda val de står inför är att sätta sig på en trottoar med en pappersmugg i hand i hopp om att förbipasserande ger dem en slant, som man kan skicka hem så deras barn kan mätta sin hunger och ha kläder på kroppen. De sitter på samma fläck upptill femton timmar om dygnet oavsett vad det är för väder som råder. En del kommer familjevis i tron om att ha större chans att få ihop tillräckligt med pengar som täcker livsviktiga behov.

De flesta av Rumän-romerna som kommer hit är ättlingar till de slavar, som befriades från slaveriet på mitten av 1800-talet. Men förföljelsen tog inte slut där. Den frodas fortfarande, romer utsätts dagligen för rasistiska hatbrott. Det är inte ovanligt att en rom dödas utan att den som utfört dådet får en rättslig påföljd och straffas. Antiziganismen och diskrimineringen är rumsren. Trots att representanter och politiker för Rumäniens maktapparat bedyrar att det inte råder

någon diskriminering eller rasism i deras land.

Sedan Rumänien blev medlem i EU 2007 har cirka tre miljoner rumäner lämnat landet för att pröva sin lycka i väst. Bland dem är en bråkdel romer, som lånar pengar till en enkel bussbiljett. En skuld som de så fort som möjligt måste återbetala för att slippa krävas på ränta.

Som rom står de mycket låg i kurs på arbetsmarknaden i sina hemländer. De jobb de kan få är slitsamma och ibland livshotande för en lön på 800 kronor i månaden efter skatt, en inkomst som är omöjlig att försörja en familj på.

I början av deras ankomst till Sverige blev folk starkt berörda av att det finns människor i Europa som lever under så vidriga förhållanden så att de måste tigga för att överleva. Empatin var påtaglig hos många som visade sin välvilja genom att ge pengar, mat och uttjänta kläder och mobiltelefoner till dem.

Men det tog inte lång tid förrän ryktet började spridas i landet att samtliga skulle vara offer för organiserade ligor som tvingar dem ut på gatan för att tigga och sedan roffa åt sig merparten av de pengar de lyckats samla. Tyvärr finns det krafter som skor sig

på människor i nöd. Men det är bevisat att fåtal är offer för detta. För inte så länge sedan cirkulerade ryktet om att samtliga ”svenska” hemlösa och tiggare var knarkare och alkoholister, och därför skulle man inte ge dem pengar. Det verkar som att vi gärna vill ha en ursäkt för att inte bry oss om utsatta människor. Det är bekvämast så.

Situationen är idag exakt den samma för de drabbade romerna här i landet som den var för oss in på 1960-talet, att avhysas från sitt boende titt som tätt, att ständigt leva med rädslan för att utsättas för våld av polis och ilska människor. Föreningen HEM gör en enorm hjälpinsats i Stockholms län, med att lindra deras lidande och finna lösningar för en human tillvaro för dem, som Stockholm stad egentligen är ansvarig att hjälpa till med, men

saknar resurser, säger man. Trots att avhysningarna, som blir allt vanligare kostar Stockholm stad miljonbelopp?

Det är en märklig förklaring att Sverige inte har tillräckligt med resurser att bistå våra EU-medborgare, som lever under katastrofala förhållanden med det som ingår i avtalet ”Mänskliga rättigheter” som Sverige en gång i tiden skrev under. Att varje människa har rätt till tak över huvudet, en säng, en varm måltid om dagen, att kunna sköta sin hygien och ha tillgång till sjukvård.

”Saknar resurser”, när vi här i landet är snabba på att samla in pengar och mobilisera hjälpsändningar med tält, filter, mat kläder och sjukvårdartiklar till människor i ett land utanför Sveriges gränser som drabbats av en katastrof eller krig.

Del 2.

Hemlöshet och tiggeriforskning i Sverige